

Анна Балахонова

Науковий керівник – доц. Шевчук К. Д.

Формування духовних цінностей молодших школярів в умовах Нової української школи

Сучасне суспільство стоїть перед викликом надати молодому поколінню повноцінний комплекс освіти, який враховує не лише когнітивний, а й духовний аспекти розвитку особистості. Формування духовності молодших школярів – актуальна проблема, яка вимагає уважного вивчення та системного підходу з боку освітніх інституцій, учителів, батьків, громадськості в цілому.

Освіта сьогодення повинна враховувати не лише передачу знань, але й відповідальність за формування цінностей, етичних принципів і морального компасу у молодших школярів. Духовність є важливим аспектом гармонійного розвитку особистості, сприяючи не лише інтелектуальному, а й соціальному та емоційному зростанню молодого покоління.

Розв'язання проблем формування духовних цінностей молодших школярів знаходиться у площині вивчення таких науковців як І. Бех, Г. Ващенко, Т. Дем'янюк, К. Шевчук й ін. Побудова внутрішнього світу дитини потребує використання системного підходу, який спрямований на залучення дітей і молоді до цінностей у їхньому постійному розвитку та саморозвитку. Важливими елементами такого підходу є наступність і безперервність, що передбачає постійне ускладнення та урізноманітнення змісту і напрямків розвитку моральних чеснот.

У даному контексті системний підхід також визначає комплексність та інтегрованість, які виявляються у взаємодії навчання і виховання; враховує спільні зусилля у виховному процесі сім'ї, школи, позашкільних закладів тощо.

Науковці визначають духовно-моральне виховання як організований цілеспрямований виховний процес, скерований на сприяння духовно-морального становлення особистості, який позитивно впливає на опанування та прийняття дітьми ієрархії духовних цінностей. Виховання духовності у дітей початкової

школи має визначену унікальність, яка обумовлена переважно віковими характеристиками дітей і специфікою матеріалу, який їм надається для вивчення. У рамках нашої проблеми ми визначаємо духовність як внутрішню сферу особистості, її свідомість і напрямок уваги, спрямований на різноманітні об'єкти та події як зовнішнього, так і внутрішнього світу.

Духовно-моральні переконання є абсолютними та універсальними, що визначає їхню ключову роль у сфері духовності. Серед моральних цінностей можна виділити нормативні концепти, такі як поняття добра та зла, справедливості, краси та потворності, а також відносини до призначення людини, людських ідеалів, норм і принципів життєдіяльності. Ці цінності складають основу всіх дій та активностей людини, мають велике моральне значення і впливають на загальне соціальне життя.

У зв'язку з різноманіттям поняття «духовно-моральні цінності» існують різні підходи до визначення їх структури, взаємозв'язків і взаємодії компонентів, що розширює наше розуміння цього поняття і взаємно доповнює його.

Отже, під час навчання учнів початкової школи важливо впровадити процес формування системи духовно-моральних цінностей як внутрішньої сфери, що дозволяє самостійно визначати і виражати особисті погляди та ставлення до вимог і оцінок оточуючого світу. Це передбачає здатність учнів творчо будувати власне сприйняття реальності, використовуючи інтелектуальний та духовно-психологічний потенціал, відображаючи їхні життєві ідеали та зберігаючи свою людську гідність.

Список літератури

1. Дем'янюк Т. Д., Бех І. Д., Байрамова М. Г., Мельничук Л. С. *Духовно-моральне виховання особистості: інноваційний підхід*: навч.-метод. посіб. Київ : Волинські обереги. 2007. 316 с.
2. Сидоренко Л. Формування духовних цінностей молодших школярів. *Молодь і ринок*. 2014. № 8. С. 99-102.
3. Шевчук К. Проблема формування цінностей особистості в психолого-педагогічній літературі. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія*: зб. наук. праць. Чернівці. 2006. Вип. 296. С. 182-190.